

QuickScan flora en fauna

Herontwikkeling recreatiecentrum 't Witven

Gemeente Veldhoven

QuickScan flora en fauna

Herontwikkeling recreatiecentrum 't Witven

Gemeente Veldhoven

Colofon

Datum:

14 december 2015

Projectgegevens:

Projectnummer 0253003

Auteur(s):

J. Buijks

M.L. Braad

Inhoud

1	Inleiding	1
1.1	Aanleiding	1
1.2	Doel	2
1.3	Leeswijzer	2
2	Natuurwetgeving en -beleid	3
2.1	Algemeen	3
2.2	Natuurnetwerk Nederland en Natuurbeschermingswetgebieden	3
2.3	Flora- en faunawet	3
3	Gebiedsbeschrijving	5
3.1	Huidige situatie	5
3.2	Toekomstige situatie	5
4	Methode	7
4.1	Bureaustudie	7
4.2	Terreinbezoek	8
5	Onderzoeksresultaten	9
5.1	Resultaten bureaustudie	9
5.1.1	Ligging NNN en beschermde gebieden	9
5.1.2	Voorkomen beschermde soorten Flora- en faunawet	11
5.2	Resultaten verkennend terreinbezoek	13
6	Toetsing aan de natuurwetgeving	19
6.1	Toetsing effect op beschermde gebieden	19
6.1.1	Natuurnetwerk Nederland	19
6.1.2	Natuurbeschermingswet 1998	19
6.2	Toetsing effect op beschermde soorten Flora- en faunawet	20
6.2.1	Effecten Tabel 2 en 3 soorten	20
6.2.2	Advies vervolgstappen	22
7	Conclusies en aanbevelingen	23
7.1	Conclusies	23
7.1.1	Beschermde natuurgebieden	23
7.1.2	Beschermde soorten	23
7.1.3	Samenvatting beschermde soorten	24
7.2	Nader onderzoek	24
8	Bronnen	27
8.1	Boeken en rapporten	27
8.2	Websites	27

Bijlagen:

Bijlage 1: Natuurnetwerk Nederland en Natuurbeschermingswet 1998

Bijlage 2: Flora- en faunawet

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

De initiatiefnemer, recreatiecentrum 't Witven b.v., is voornemens om de bestaande locatie aan de Runstraat te Veldhoven (deels) te herontwikkelen ten behoeve van verblijfsrecreatie. Om de ontwikkeling mogelijk maken is een bestemmingsplanwijziging nodig. Mede ter onderbouwing voor dit nieuwe bestemmingsplan dient in beeld gebracht te worden wat de effecten van de ontwikkeling zijn op de natuurwaarden. In het kader hiervan is voorliggende QuickScan flora en fauna uitgevoerd.

Projecten dienen te worden beoordeeld op de uitvoerbaarheid in relatie tot actuele natuurwetgeving, met name de Flora- en faunawet, Natuurnetwerk Nederland (NNN; vooreen EHS) en de Natuurbeschermingswet 1998. Er mogen geen ontwikkelingen plaatsvinden die op onoverkomelijke bezwaren stuiten door effecten op beschermde natuurgebieden en/of flora en fauna. In dit kader is inzicht gewenst in de aanwezige natuurwaarden en de mogelijk daarmee samenhangende consequenties vanuit de actuele natuurwetgeving. Dit wordt gedaan op basis van een QuickScan. In deze rapportage zijn de resultaten van de QuickScan beschreven. In Figuur 1 is de globale ligging van de locatie weergegeven.

Figuur 1. Ligging van het plangebied (rood omrand) in de omgeving (bron: Globespotter).

1.2 Doel

In ruimtelijke plannen, zoals bestemmingsplannen, is in het kader van de uitvoerbaarheid inzicht gewenst in de aanwezigheid van beschermde soorten en gebieden. Er dient te worden aangetoond dat het plan uitvoerbaar is. Het doel van voorliggende QuickScan is het opsporen van strijdigheden van de voorgenomen ingreep met de Flora- en faunawet, NNN en/of de Natuurbeschermingswet 1998 en het bepalen of de aanvraag van een ontheffing noodzakelijk is.

1.3 Leeswijzer

In de inleiding wordt beschreven waarom deze QuickScan is uitgevoerd en met welk doel. Vervolgens wordt in hoofdstuk twee algemene informatie verwoord over de natuurwetgeving. In hoofdstuk drie wordt de huidige en toekomstige situatie van het plangebied beschreven en de ligging ten opzichte van de NNN en Natuurbeschermingswetgebieden (Natura 2000, Beschermde Natuurmonumenten en wetlands). In hoofdstuk vier wordt de gebruikte methode voor de uitvoering van deze QuickScan omschreven. In hoofdstuk vijf staan de resultaten van deze QuickScan flora en fauna. Deze zijn onderverdeeld in de resultaten van de literatuurstudie en het terreinbezoek. In hoofdstuk zes worden de resultaten uit hoofdstuk vijf getoetst aan de Flora- en faunawet, NNN en Natuurbeschermingswet 1998. Hieruit komen conclusies en aanbevelingen voort, die worden omschreven in hoofdstuk zeven. Het laatste hoofdstuk geeft de gebruikte bronnen voor dit onderzoek weer. Achter dit hoofdstuk bevinden zich twee bijlagen, die algemene informatie verschaffen met betrekking tot het Natuurnetwerk Nederland, de Natuurbeschermingswet 1998 en de Flora- en faunawet.

2 Natuurwetgeving en -beleid

2.1 Algemeen

De natuurwet- en regelgeving kent twee sporen, namelijk een soortgericht spoor (Flora- en faunawet) en een gebiedsgericht spoor (Natuurnetwerk Nederland en Natuurbeschermingswet 1998). De Flora- en faunawet richt zich op de bescherming van soorten en het NNN en Natuurbeschermingswet 1998 op de bescherming van gebieden. Met de Flora- en faunawet en de Natuurbeschermingswet 1998 is de Europese Vogel- en Habitatrichtlijn in nationale wetgeving geïmplementeerd.

2.2 Natuurnetwerk Nederland en Natuurbeschermingswetgebieden

In 2014 is het rijk overgestapt van de naamgeving Ecologische Hoofdstructuur naar Natuurnetwerk Nederland (NNN), in de wet blijft de oude naamgeving nog gehandhaafd. Het NNN is de kern van het natuurbeleid. Het NNN is in provinciale structuurvisies uitgewerkt en vastgelegd in de ruimtelijke verordening. Ruimtelijke plannen moeten hieraan worden getoetst.

Natura 2000-gebieden, Beschermde Natuurmonumenten en wetlands zijn beschermd via de Natuurbeschermingswet 1998 en hebben derhalve een wettelijke status. In of in de nabijheid van het NNN en Natuurbeschermingswetgebieden geldt het 'Nee, tenzij'-principe. In principe zijn er geen ontwikkelingen toegestaan als deze ontwikkelingen de wezenlijke kenmerken en waarden van het gebied aantasten.

Voor een uitgebreide algemene beschrijving van de Natuurnetwerk Nederland en de Natuurbeschermingswet 1998 wordt verwezen naar Bijlage 1.

2.3 Flora- en faunawet

Het doel van de Flora- en faunawet is het in stand houden van de inheemse flora en fauna. Vanuit deze wet is bij ruimtelijke ingrepen de initiatiefnemer verplicht op de hoogte te zijn van de mogelijk voorkomende beschermde natuurwaarden binnen het projectgebied. De Flora- en faunawet gaat uit van het 'Nee, tenzij'-principe. Bepaalde handelingen, waaronder ruimtelijke ingrepen, waarbij beschermde soorten in het geding zijn, zijn slechts bij uitzondering en onder voorwaarden mogelijk.

Voor een uitgebreide algemene beschrijving van de Flora- en faunawet wordt verwezen naar Bijlage 2.

3 Gebiedsbeschrijving

3.1 Huidige situatie

Het plangebied is in het zuiden van Veldhoven gelegen aan de Runstraat op korte afstand van de A67. Het plangebied is onderdeel van een campinggebied en ligt aan Het Witven. Binnen het plangebied zijn in de huidige situatie twee tennisbanen en bosachtig gebied gelegen. Het plangebied grenst aan een centrum dat gebruikt wordt voor vergaderingen en feesten. Ter verduidelijking is de globale ligging en begrenzing van het plangebied weergegeven in onderstaande figuur (Figuur 2).

Figuur 2. Globale ligging plangebied rood omrand (bron: globespotter).

3.2 Toekomstige situatie

De initiatiefnemer is voornemens om de bestaande locatie (deels) te herontwikkelen ten behoeve van verblijfsrecreatie. Ten behoeve van dit voornemen komt op de locatie van de tennisbanen een hotelfunctie en aan/rondom de natuurplas 12 lodges. Voor de realisatie van het hotel en lodges moeten bomen gerooid worden en zal het douchegebouw tussen de tennisbanen geamoveerd worden. Het hotel komt tegen de oostzijde van het huidige partycentrum te liggen. Als onderdeel van de beoogde ontwikkeling wordt het strandbad niet langer toegankelijk voor dagrecreanten. Om het voornemen mogelijk te maken wordt het huidige bestemmingsplan gewijzigd. In Figuur 3 is een concept ontwerp van de toekomstige situatie weergegeven. De definitieve inrichting van het plangebied is echter vooralsnog niet bekend.

Figuur 3. Conceptontwerp toekomstige situatie. (bron: email van R. Mennen, Croonenburo5, 2 juli 2015)

4 Methode

Het onderzoek naar het voorkomen van beschermde soorten en de ligging van beschermde gebieden is opgebouwd uit twee onderdelen:

- Bureaustudie naar waarnemingen van beschermde soorten uit het (recente) verleden en ligging van beschermde gebieden in de invloedssfeer van het project;
- Terreinbezoek naar de (mogelijke) aanwezigheid van beschermde soorten.

4.1 Bureaustudie

Bij de toetsing is alleen gekeken naar de zwaar beschermde (Tabel 3) en overig beschermde (Tabel 2) soorten uit de Flora- en faunawet. Deze soorten zijn in Nederland zeldzaam of hebben een Europese bescherming (Habitatrichtlijn, Bijlage IV-soorten) en moeten worden getoetst op voorkomen en effect. Treedt effect op of worden verbodsbepalingen overtreden, dan zijn er mogelijk maatregelen nodig om de effecten te voorkomen, verzachten of te compenseren om te voldoen aan de Flora- en faunawet.

Algemene soorten (Tabel 1) zijn niet meegenomen in de toetsing. Deze soorten zijn zodanig algemeen in Nederland dat de gunstige staat van instandhouding niet in het geding komt door de meeste projecten. Bovendien geldt voor deze soorten een vrijstelling van de verbodsbepalingen uit art. 8 t/m 12 van de Flora- en faunawet. Wel geldt de zorgplicht. Door rekening te houden met de kwetsbare seizoenen van deze soorten, wordt voldoende aan de zorgplicht voldaan en kan de gunstige staat van instandhouding worden gegarandeerd.

Er zijn diverse bronnen geraadpleegd om een beeld te krijgen van de verspreiding en mogelijk voorkomen van beschermde soorten in en rond het plangebied. Aan de hand van deze informatie is een inschatting gemaakt of de betreffende soorten in het plangebied voor zouden kunnen komen, gezien de habitatvoorkeur van de betreffende soorten. De bronnen die zijn geraadpleegd, zijn:

- www.telmee.nl;
- Landelijke verspreidingsatlassen;
- Regionale verspreidingsatlassen.

Naast de bronnen met soortinformatie, is voor het bepalen van de ligging van beschermde gebieden gebruik gemaakt van de gebiedendatabase op de website van het Ministerie van EZ. Gekeken is naar de ligging van Natura 2000-gebieden ten opzichte van het plangebied en naar de instandhoudingsdoelstellingen van deze gebieden. Afhankelijk van de instandhoudingsdoelstellingen kan het effect worden ingeschat. Hiernaast is gebruik gemaakt van de kaarten op de website van de provincie Noord-Brabant (interactieve kaart EHS), om te bepalen of het plangebied overlapt of grenst aan de NNN. Toetsing vindt plaats aan de hand van de wezenlijke kenmerken en waarden van de NNN (LNV, 2007).

Met behulp van landelijke verspreidingsatlassen is nagegaan of in het verleden zwaarder beschermde soorten zijn aangetroffen in of nabij het plangebied. Deze atlassen maken veelal gebruik van atlasblokken (5 x 5 kilometer). De soortgegevens hebben daarom betrekking op de regio en niet specifiek op het plangebied. Exacte locaties of datering van de waarnemingen zijn niet bekend.

4.2 Terreinbezoek

Naar aanleiding van de uitkomsten van voornoemd bureaustudie is bepaald in hoeverre de aanwezigheid van beschermde soorten aannemelijk gesteld kan worden op basis van aanwezig geschikt habitat. Op 3 juli 2015 is een verkennend terreinbezoek aan het gebied afgelegd om te bepalen in hoeverre aan de hand van de soorten uit de bureaustudie en aan de hand van het voorkomen van geschikt habitat beschermde soorten kunnen voorkomen. Het gaat hier om een deskundigenoordeel op basis van de fysieke gesteldheid van het terrein (biotopenonderzoek). Daarnaast zijn de aangetroffen belangwekkende soorten opgetekend.

Aan de hand van de resultaten van het verkennend terreinbezoek kan worden bepaald of een nader onderzoek nodig is om beschermde soorten uit te sluiten en om te bepalen wat de effecten zijn. Tevens kan worden geadviseerd over de te volgen procedure inzake de natuurwetgeving.

5 Onderzoekresultaten

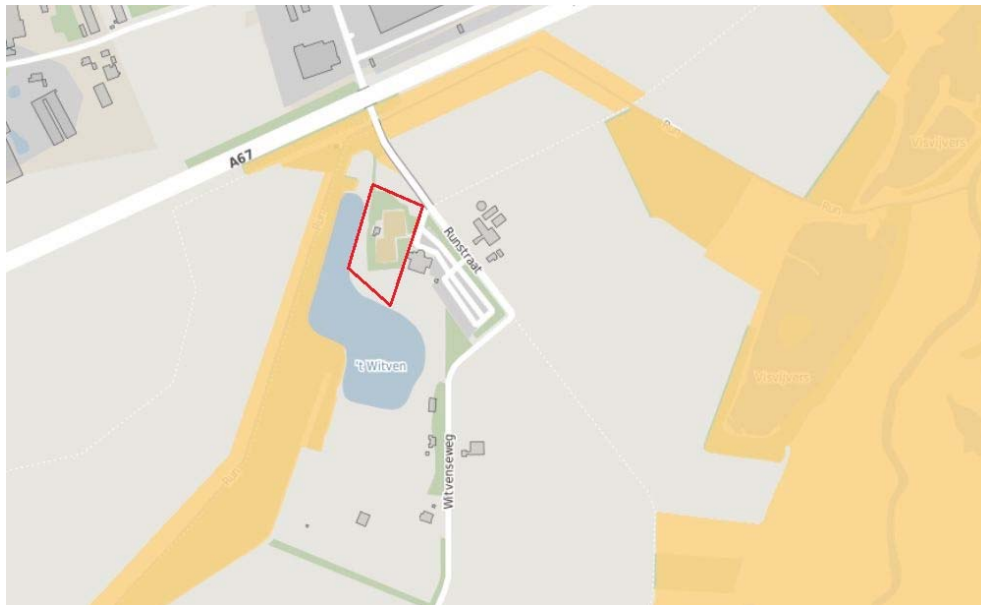
5.1 Resultaten bureaustudie

De resultaten van de bureaustudie en het terreinbezoek worden besproken in dit hoofdstuk. In hoofdstuk 6 worden de effecten van de voorgenomen herontwikkeling op de aanwezige beschermde gebieden en de te verwachte soorten beschreven.

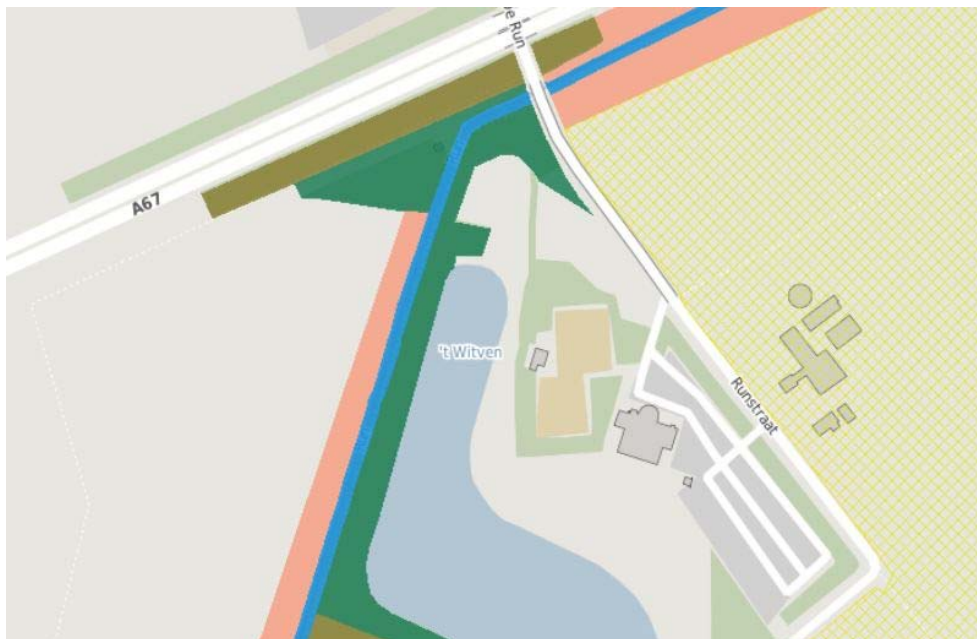
5.1.1 Ligging NNN en beschermde gebieden

Natuurnetwerk Nederland

Gebaseerd op de interactieve kaart behorend bij de Verordening Ruimte 2014 van de Provincie Noord-Brabant maakt het plangebied geen onderdeel uit van de EHS (onderdeel van het Natuurnetwerk Nederland). Het meest nabij gelegen gebied vallend onder het NNN bevindt zich op een afstand van circa 30 á 40 meter (Figuur 4). De nabijgelegen EHS is aangewezen als Dennen-, eiken- en beukenbos (N15.02), Beek en Bron (N03.01), Vochtig bos met productie (N16.02) en nog om te vormen landbouwgrond naar natuur (inrichting) (N00.01) (Figuur 5).

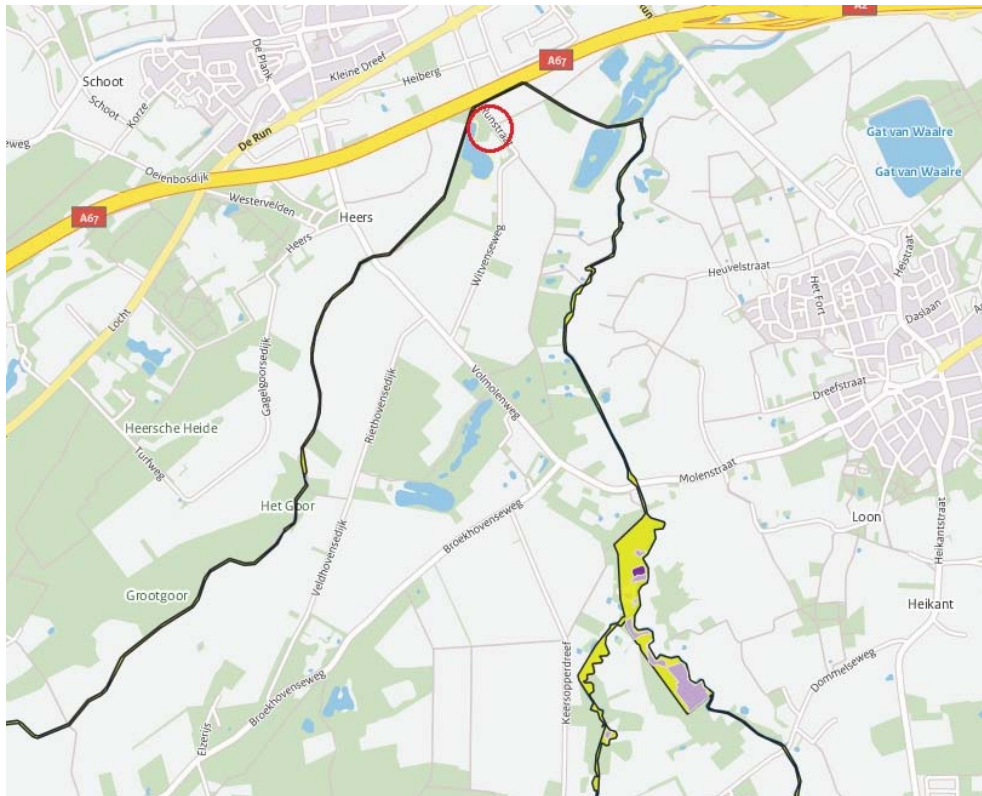
Figuur 4. Ligging plangebied (rood omrand) t.o.v. het NNN. Oranje: rijks EHS (Provincie Noord-Brabant, 2014).

Figuur 5. Beheertypen EHS. Donkergroen: N15.02 Dennen-, eiken- en beukenbos, blauw: N03.01 Beek en Bron, bruin: N16.02 Vochtig bos met productie, roze: N00.01 Nog om te vormen landbouwgrond naar natuur (inrichting).

Natura 2000-gebieden.

Het plangebied bevindt zich niet binnen de grenzen van een Natura 2000-gebied. In de directe omgeving van het plangebied is het Natura 2000-gebied "Leenderbos, Grootte Heide & De Plateaux" gelegen. De beek "Run" maakt onderdeel uit van dit Natura 2000-gebied. Deze beek bevindt zich op circa 50 meter ten westen van het plangebied. Het meest nabijgelegen stikstofgevoelige habitattypen bevindt zich op een afstand van circa 2,5 kilometer ten zuiden van het plangebied (Figuur 6).

Figuur 6. Ligging plangebied (rood omrand) t.o.v. Natura 2000 (geel) inclusief stikstofgevoelige habitattypen (paars). Te zien is dat de gehele beekloop van de Run ook onderdeel is van Natura 2000. (bron: AERIUS calculator)

5.1.2 Voorkomen beschermde soorten Flora- en faunawet

Om een inschatting te maken van de soortgroepen en specifieke soorten die in en rond het plangebied voorkomen, is de landelijke databank voor natuurwaarnemingen geraadpleegd, waaronder telmee.nl. Telmee.nl is het invoerportaal van de landelijke Particuliere Gegevensbeherende Organisaties (PGO's). Er kan informatie over diverse soortgroepen tot op kilometerhokniveau worden verkregen.

Volgens telmee.nl komen in het plangebied en omgeving soorten voor van diverse soortgroepen. Aanvullende gegevens over het mogelijk voorkomen van beschermde soorten is verkregen uit verschillende verspreidingsatlassen. Het betreft hier gegevens van de soortgroepen broedvogels (SOVON, 2002), zoogdieren (Limpens et al., 2010), reptielen en amfibieën (www.ravon.nl) en insecten (www.Naturalis.nl).

Uit de landelijke en provinciale verspreidingsinformatie uit atlassen (5 x 5 kilometerhok) blijkt dat in of nabij het plangebied in het verleden diverse beschermde soorten zijn aangetroffen. Dit betreft onderstaande zwaarder beschermde (Tabel 2 en 3 Flora- en faunawet) soorten. Vogels zijn onderverdeeld in vogels met jaarrond beschermde nesten (categorie 1-4) en vogels met niet jaarrond beschermde nesten (categorie 5). Gekeken is naar de verspreiding van categorie 1-4 soorten en soorten van categorie 5 die mogelijk zeldzaam zijn in de omgeving van het plangebied.

Op de site telmee.nl (2009-2015) en in overige bronnen worden de volgende waarnemingen vermeld voor de directe omgeving van het plangebied (Flora- en faunawetsoorten Tabel 2, 3 of soorten met jaarrond beschermde nesten):

Vogels

Categorie 1-4 (nesten jaarrond beschermd): boomvalk, buizerd, gierzwaluw, grote gele kwikstaart, huismus, ooievaar, slechtvalk en wespendif.

Categorie 5: er zijn geen omstandigheden te verwachten die nesten van categorie 5-soorten rechtvaardigen tot jaarrond beschermde nesten.

Zoogdieren

Zwaarder beschermd: edelhert, eekhoorn, wild zwijn, gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, laatvlieger en watervleermuis.

Reptielen/amfibieën

Zwaarder beschermd: alpenwatersalamander, heikikker, hazelworm en levendbarende hagedis.

Vlinders

Zwaarder beschermd: keizersmantel.

Libellen

Zwaarder beschermd: geen waarnemingen van zwaarder beschermde libellen.

Vissen

Zwaarder beschermd: kleine modderkruiper en beekprik.

Flora

Zwaarder beschermd: gevlekte orchis, jeneverbes, kleine zonnedauw, klokjesgentiaan, prachtklokje, rietorchis, ruig klokje, steenanjer, steenbreekvaren, waterdrieblad, wilde gagel, wilde kievitsbloem, wilde marjolein en drijvende waterweegbree.

Uit andere soortgroepen zijn geen beschermde soorten zoals genoemd in tabel 2 en 3 van de Flora- en faunawet aangetroffen.

Op basis van de verspreidingsgegevens van een soort, in combinatie met kennis van de terreingeschiktheid voor deze soorten, is nagegaan of deze soorten mogelijk in het plangebied of de omgeving kunnen voorkomen.

Het voorkomen van wettelijk beschermde soorten in het uurhok of kilometerhok betekent niet dat deze soorten zich in (de omgeving van) het plangebied bevinden. Het plangebied omvat slechts een klein deel van het kilometerhok en daarmee ook een beperkt

aantal verschillende biotopen en habitats. Met behulp van het terreinbezoek is nagegaan welke dit zijn. Hierdoor kan meer duidelijkheid gegeven worden over de voorkomende dan wel verwachte soorten in het plangebied.

5.2 Resultaten verkennend terreinbezoek

Op 3 juli (27 °C, zonnig; knmi.nl) is een eenmalig terreinbezoek aan het plangebied afgelegd door een deskundig ecooloog van Croonenburo5. Naast directe waarnemingen kan aan de hand van de aangetroffen biotopen een beeld worden geschetst van de aanwezige beschermde soorten. Dit is noodzakelijk omdat enkele seizoensgebonden soorten flora en fauna mogelijk niet kunnen worden waargenomen. Aan de hand van het aangetroffen biotoop en habitatvoorkeur(en) kunnen echter wel indicaties worden gegeven van het mogelijk voorkomen van deze soorten in het plangebied.

Het plangebied is onderdeel van een recreatiegebied. Binnen het plangebied ligt een midgetgolfbaan, twee tennisvelden, oud douchegebouw, springkussen en een ligweide. Binnen het plangebied zijn de volgende biotopen te onderscheiden: bomen, grasland en bebouwing.

Bomen

In het plangebied staan een redelijk veel bomen. Met name in het noordelijke deel (omgeving midgetgolfbaan en tennisvelden) zijn dit naaldbomen (Figuur 7 links). Daarnaast staan er verspreid over het plangebied (oude) zomereik, berk, Spaanse aak en els. Daartussen staan tevens gewone vlier, lijsterbes en Amerikaanse vogelkers. Op de ligweide, aan het water, staat een rij haagbeuken (Figuur 7 rechts).

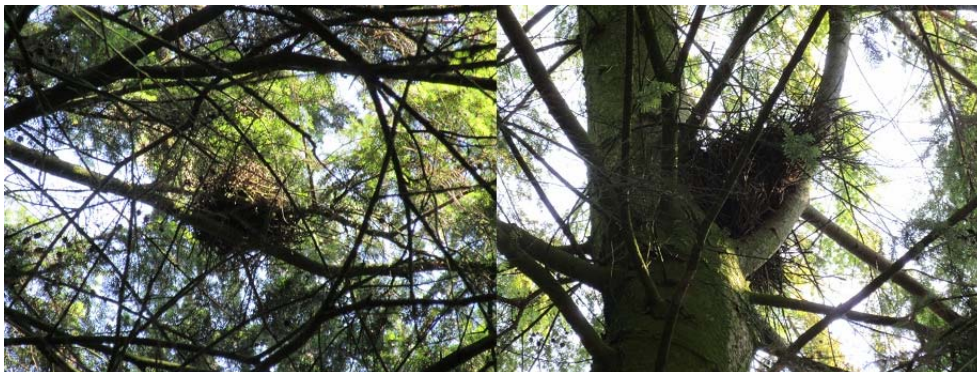

Figuur 7. Impressie bomen biotoop. Links: bomen bij de midgetgolfbaan. Rechts: bomen op de ligweide.

De bodem onder de bomen is dun begroeid. Het zijn voornamelijk braam en brandnetel die hier groeien. Dit past in het beeld van het intensief beheerde gebied. Tijdens het terreinbezoek is ten noorden van de tennisbaan een braakbal aangetroffen. Deze braakbal bevatte een relatief grote vogelpoot. Dit duidt erop dat de braakbal afkomstig is van een grotere roofvogel. Op basis van de staat van de braakbal is geconcludeerd dat het hier een ouder exemplaar betreft. De braakbal indiceert dat het plangebied onderdeel is van het foerageergebied van een roofvogel. Het terrein is echter niet recentelijk bezocht

door een roofvogel. Tijdens het terreinbezoek zijn verschillende algemene vogels aangetroffen waaronder: houtduif, merel, ekster, roodborst, gaai, vink, boomklever, winterkoning, kokmeeuw en hoog overvliegende gierzwaluw.

In veel van de naaldbomen zijn nesten van algemene broedvogels zoals de houtduif aangetroffen (Figuur 8). In Figuur 12 is een overzicht gegeven van de locaties van de aangetroffen nesten. Uit de bureaustudie blijkt dat onder andere de boomvalk, buizerd, ooievaar, slechtvalk en wespandief in de omgeving van het plangebied voorkomen. Tijdens het veldbezoek zijn echter geen jaarrond beschermd nesten van deze soorten aangetroffen.

Figuur 8. Impressie (niet jaarrond beschermde) vogelnesten.

In twee bomen zijn meerdere spechtholen aangetroffen. De eerste boom bevindt zich ten oosten van de tennisbanen. Dit is een dode boom met relatief nieuwe spechtholen die in gebruik zijn (Figuur 9 links). De tweede boom bevindt zich ten westen van de tennisbanen. De spechtholen in deze naaldboom zijn ouder en mogelijk verlaten (Figuur 9 rechts). De verlaten spechtholen zijn in potentie geschikt als vaste rust- en verblijfplaats voor vleermuizen (zoals de uit de bureaustudie verwachte gewone grootovleermuis en watervleermuis). De locaties van de hollen zijn aangegeven in Figuur 12.

Figuur 9. Impressie boomholtes. Zie Figuur 12 voor locaties.

Onder de bomen ten noorden van de tennisbaan is een ligplek van een ree (Tabel 1-soort) aangetroffen. Ook zijn er veel konijnenholten (Tabel 1-soort) in het plangebied aan-

getroffen -met name in het talud dat de tennisbanen scheidt van de ligweide. Uit de bureaustudie komen onder andere het edelhert, wild zwijn en eekhoorn naar voren. Het plangebied wordt relatief intensief gebruikt. Daarnaast zijn er geen duidelijke foerageersporen aangetroffen. Het voorkomen van essentieel leefgebied van het edelhert en wild zwijn binnen het plangebied kan uitgesloten worden. Tijdens het terreinbezoek zijn geen nesten of sporen (zoals afgebeten dennenappels) van de eekhoorn aangetroffen. Mogelijk gebruikt de eekhoorn het plangebied wel om te foerageren.

Uit de bureaustudie blijkt dat de keizersmantel in de omgeving van het plangebied voorkomt. De keizersmantel komt in Nederland vooral voor als zwerver en heeft zich slechts op enkele locaties gevestigd zoals onder meer in de duinen, de Achterhoek en Zuid-Limburg. Deze soort heeft de voorkeur voor bossen met een hoge dichtheid aan viooltjes (vlindernet.nl). Op basis van deze gegevens kan het voorkomen van de keizersmantel worden uitgesloten.

Bebouwing

Binnen het plangebied staat tussen de tennisbanen een oud douchegebouw (Figuur 10 rechts). Het douchegebouw zal in het kader van het voorgenomen plan geamoveerd worden. Dit lage gebouw heeft als dakbedekking enkele golvende platen. Een dakbedekking met dergelijke platen biedt geen geschikte nestlocaties voor vogels die in gebouwen broeden, zoals de uit de bureaustudie verwachte huismus, gierzwaluw en grote gele kwikstaart. Tevens is dit gebouw, door het ontbreken van spouwmuren, niet geschikt voor gebouwbewonende vleermuizen. Het toekomstige hotel wordt mogelijk tegen de oostelijke zijde van het huidige partycentrum aangebouwd (Figuur 10 links). In deze muur zijn kieren aanwezig en tevens is een vleermuizenkeutel aangetroffen (Figuur 11). Dit duidt er op dat het plangebied door vleermuizen wordt gebruikt als foerageergebied. Ook kan de muur in potentie dienen als vaste rust- en verblijfplaats van gebouwbewonende vleermuizen (zoals de uit de bureaustudie verwachte gewone dwergvleermuis en laatvlieger).

Figuur 10. Impressie bebouwing. Links: partycentrum met de oostelijke muur rood omrand. Rechts: douchegebouw.

Figuur 11. Links: kieren in de oostelijke muur van het partycentrum. Rechts: vleermuizenkeutel

Grasland

Een groot deel van het plangebied bestaat uit intensief beheerd grasland (Figuur 12). Dit grasland bevindt zich op de ligweide en op een deel van de midgetgolfbaan. Door het intensieve beheer biedt dit biotoop geen geschikte standplaatsfactoren voor zwaarder beschermde plantensoorten zoals de uit de bureaustudie verwachte soorten. De plantensoorten die naar voren komen uit de bureaustudie komen voor op unieke biotopen zoals vennen en vochtige heide. Deze biotopen komen voor binnen het kilometer hok bij de Vlasroot vennen. Het voorkomen van zwaarder beschermde plantsoorten binnen het plangebied kan uitgesloten worden. Het kort gemaaide grasland aan de rand van het Witven en in de beschutting van bomen is uitermate geschikt als foerageergebied voor vleermuizen.

Figuur 12. Impressie grasland biotoop.

Soorten waar geen geschikt biotoop voor aanwezig is

Uit de bureaustudie komen enkele zwaarder beschermde vissoorten naar voren. Binnen het plangebied bevindt zich geen open water. Het voorkomen van zwaarder beschermde vissen kan uitgesloten worden. Mogelijk komen de kleine modderkruiper en de beekprik voor in de naast gelegen beek de Run. Uit de bureaustudie blijkt dat de alpenwatersalamander, heikikker, hazelworm en levendbarende hagedis in de omgeving van het plangebied voorkomen. Binnen het plangebied ontbreken (kleine) wateren en het Witven is door de aanwezigheid van grote vissen minder geschikt voor biotoop kritische amfibieën.

Door het intensief onderhouden karakter van het gebied zijn ook landbiotopen van biotoop kritische amfibieën uitgesloten. Het voorkomen van biotoop kritische amfibieën zoals de uit de bureaustudie verwachte soorten. Wel zijn er enkele juveniele gewone padden (Tabel 1-soort) aangetroffen. Deze soort is een generalist en komt voor in uiteenlopende biotopen. Tevens is het plangebied om bovengenoemde argumenten niet geschikt voor biotoop kritische reptielen. De uit de bureaustudie verwachte zwaarder beschermde reptielen komen mogelijk voor binnen dit kilometerhok op de vochtige heide bij de Vlasroot vennen.

Figuur 13. Locaties aangetroffen nesten en spechtholen. Geel: vogelnesten. Rood: spechtholen.

6 Toetsing aan de natuurwetgeving

6.1 Toetsing effect op beschermde gebieden

6.1.1 Natuurnetwerk Nederland

Voor wat betreft het NNN is er bij directe aantasting sprake van vervolgstappen, waaronder compensatie. In bepaalde gevallen kan ook indirecte aantasting van het NNN leiden tot aantasting van de natuurlijke waarden en leiden tot vervolgstappen.

In het plangebied is er geen sprake van ruimte beslag in het NNN. In de Verordening Ruimte 2014 van de Provincie Noord-Brabant is er echter ook sprake van externe werking. Op een korte afstand van 30 à 40 meter van de EHS kan een ontwikkeling in de vorm van geluidsverstoring en lichtverstoring leiden tot een aantasting van natuurlijke waarden. Het meest nabij gelegen delen van de EHS zijn aangewezen als Dennen-, eiken- en beukenbos (N15.02) en Beek en Bron (N03.01). Gelet op de informatie bij deze beheertypen is te zien dat de natuurlijke waarden niet gevormd worden door licht- of geluidgevoelige diersoorten (Provincie Noord-Brabant, 2014). Ook indirecte effecten van het plan kunnen uitgesloten worden. De voorgestelde ruimtelijke herontwikkeling heeft derhalve geen gevolgen voor de wezenlijke natuurlijke kenmerken en waarden van het NNN.

6.1.2 Natuurbeschermingswet 1998

Het plangebied bevindt zich niet binnen de grenzen van een Natura 2000-gebied. In de directe omgeving van het plangebied is de beek de "Run" gelegen die een onderdeel vormt van het Natura 2000-gebied "Leenderbos, Groote Heide & De Plateaux" gelegen. Het plangebied bevindt zich op circa 50 meter afstand van deze beek.

Op een dergelijke korte afstand van een Natura 2000-gebied kunnen projecten, via de emissie van stikstof, mogelijk bijdragen aan de stikstofdepositie op beschermde habitattypen. Stikstofdepositie kan, in de vorm van verzuring en vermesting, een negatief effect hebben op de kenmerken en waarden van deze habitattypen. De beek de "Run" is niet aangewezen als stikstofgevoelig habitatype. De beek wordt in de PAS-gebiedsanalyse echter wel genoemd als belangrijke vindplaats van de zwaar beschermde drijvende waterweegbree. Deze soort is echter niet gevoelig voor stikstofdepositie (Vorstermans et al., 2013).

Het meest nabijgelegen stikstofgevoelige habitatype bevindt zich op een afstand van circa 2,4 kilometer van het plangebied. Op een dergelijke afstand leveren het hotel en de lodges geen wezenlijke bijdrage aan de stikstofdepositie. Er is geen aanleiding om te veronderstellen dat de herontwikkeling leidt tot een verkeersaantrekkende werking omdat in de nieuwe situatie het Witven niet meer openbaar toegankelijk is voor dagjesmensen.

Effecten van overige verstoringsfactoren, zoals onder andere verstoring door licht en geluid en optische verstoring, kunnen uitgesloten worden omdat de groenstrook tussen de

beek en het plangebied een afscherpende werking heeft. De eventuele uitstoot van licht en geluid wordt tegengegaan door deze strook. Daarnaast is de beek niet gevoelig voor dergelijke overige verstoringsfactoren.

Geconcludeerd wordt dat op basis van de omvang van de voorgenomen herontwikkeling, in combinatie met de afstand tot het Natura 2000-gebied, significant negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstellingen uitgesloten kunnen worden. Er zijn geen belemmeringen vanuit de Natuurbeschermingswet 1998.

6.2 Toetsing effect op beschermde soorten Flora- en faunawet

6.2.1 Effecten Tabel 2 en 3 soorten

Broedvogels

Alle in gebruik zijnde nesten van vogelsoorten in Nederland zijn beschermd onder de Flora- en faunawet. Met de meeste broedvogels kan echter in het algemeen relatief eenvoudig rekening worden gehouden door kap- en sloopwerkzaamheden niet uit te voeren in de broedtijd (circa maart tot en met 1 augustus) en indien concrete broedgevallen aanwezig zijn. Op deze wijze zijn geen belemmeringen vanuit de Flora- en faunawet aan de orde.

Het bouwrijp maken van het plangebied, inclusief het rooien van bomen, dient bij voorkeur te gebeuren buiten het broedseizoen. Indien het niet mogelijk is om buiten het broedseizoen om te werken dan dient het plangebied vóór het broedseizoen ongeschikt gemaakt te worden c.q. zijn voor (broed)vogels. Mocht dit niet mogelijk zijn dan dient vooraf aan de werkzaamheden het plangebied gecontroleerd te worden op de aanwezigheid van broedvogels door een erkend ecoloog. Indien vastgesteld wordt dat sprake is van actuele broedgevallen binnen het plangebied of de directe omgeving kan het plangebied niet vrijgegeven worden en dienen de werkzaamheden uitgesteld of aangepast te worden tot nadat de nesten niet meer in gebruik zijn.

Jaarrond beschermde nesten

Er is een aantal vogelsoorten waarvan de broedplaatsen jaarrond beschermd zijn en bij verwijdering van de broedplaats altijd ontheffing moet worden aangevraagd. Dit zijn de zogenoemde categorie 1-4-vogelsoorten.

Tijdens het terreinbezoek is een oude braakbal van een roofvogel aangetroffen. Dit geeft aan dat het plangebied in het verleden onderdeel uit heeft gemaakt van het leefgebied van een roofvogel. Tijdens het terreinbezoek zijn echter geen sporen, nesten of (recente) braakballen aangetroffen van categorie 1-4-vogelsoorten. Effecten op deze vogelsoorten kunnen worden uitgesloten.

Categorie 5-vogelsoorten

Naast soorten met jaarrond beschermde nesten zijn er categorie 5-vogelsoorten, waarvan de nesten alleen jaarrond zijn beschermd als zwaarwegende feiten of ecologische

omstandigheden dat rechtvaardigen. Dit laatste is op het plangebied niet van toepassing. Er zijn geen categorie 5-soorten te verwachten die zeldzaam zijn in de directe omgeving of onvoldoende nestgelegenheden hebben in de directe omgeving. Derhalve zijn er geen zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden die jaarronde bescherming rechtvaardigen.

Alle vogelnesten (ook die van categorie 5-vogelsoorten die geen jaarrond bescherming genieten) zijn beschermd tijdens het broedseizoen (globaal half maart tot 1 augustus).

Zoogdieren

Vleermuizen

Alle vleermuissoorten zijn beschermd onder de Flora- en faunawet en Bijlag IV van de Habitatrichtlijn. Bij het amoveren van bebouwing en het kappen van vooral oudere bomen dient te allen tijde rekening te worden gehouden met de mogelijke aanwezigheid van vleermuizen. Gebouwbewonende vleermuizen verblijven met name in spouwmuren, onder dakbetimmering, achter boeiborden of op zolders. Boombewonende vleermuizen verblijven in gaten, hopen of scheuren van voornamelijk grote bomen.

Binnen het plangebied zijn bomen aanwezig met daarin spechtholen. Deze bomen worden mogelijk gekapt in het kader van de voorgenomen herontwikkeling. Ook de (westelijke) muur van het partycentrum, waar mogelijk het toekomstige hotel tegenaan wordt gebouwd, is op basis van de aangetroffen kieren en vleermuisuitwerpselen in potentie geschikt als vaste rust- en verblijfplaatsen voor vleermuizen. In het kader van de voorgenomen herontwikkeling is er mogelijk sprake van het verstoren en aantasten van vaste rust- en verblijfplaatsen van vleermuizen. Tevens wordt het plangebied mogelijk gebruikt als foerageergebied. Op basis van de huidige situatie (het kort gemaaid gras aan het Witven in de beschutting van bomen) vormt het plangebied mogelijk essentieel foerageergebied voor vleermuizen. In het kader van de herontwikkeling komt er mogelijk meer uitstralende verlichting. Sommige vleermuizen zijn lichtgevoelige soorten waardoor de voorgenomen herontwikkeling mogelijk effect heeft op de functie van het plangebied als foerageergebied. Vleermuizen zijn zwaar beschermde soorten en staan vermeld op Tabel 3 van de Flora- en faunawet en Bijlage IV van de Habitatrichtlijn. Om die reden is nader onderzoek naar het gebruik en functie van het plangebied noodzakelijk.

Overige zwaarder beschermde zoogdieren

Mogelijk foerageert de eekhoorn in het plangebied. In het kader van de herontwikkeling worden bomen gerooid waardoor de eekhoorn een deel van zijn foerageergebied verliest. Echter door de afwezigheid van nesten en het feit dat er in de directe omgeving van het plangebied ruim voldoende foerageergebied aanwezig is worden er geen effecten verwacht. Er zijn geen overige zwaarder beschermde zoogdieren aangetroffen of verwacht in het plangebied. Het plangebied herbergt geen geschikt biotoop voor deze soorten. Effecten zijn dan ook uitgesloten.

Er dient nader onderzoek uitgevoerd te worden naar vleermuizen om het gebruik en functie van het plangebied als vaste rust- en verblijfplaats en foerageergebied voor de soort(en) inzichtelijk te maken.

Reptielen en amfibieën

Uit de bureaustudie blijkt dat de zwaarder beschermde alpenwatersalamander, heikikker, levendbarende hagedis en hazelworm in de omgeving van het plangebied voorkomen. Het plangebied biedt echter geen geschikte (voortplantings)biotopen voor deze, of andere, biotoop kritische amfibieën en reptielen. Effecten op zwaarder beschermde amfibieën en reptielen zijn uitgesloten.

Vissen

Uit de bureaustudie blijkt dat de zwaarder beschermde kleine modderkruiper en beekprik in de omgeving van het plangebied voorkomen. Het plangebied biedt door het ontbreken van wateren echter geen geschikte biotopen voor deze, of andere, biotoop kritische vissoorten. Effecten op zwaarder beschermde vissen zijn uitgesloten.

Planten

Uit de bureaustudie blijkt dat de zwaarder beschermde gevlekte orchis, jeneverbes, kleine zonnedauw, klokjesgentiaan, prachtklokje, rietorchis, ruig klokje, steenanjer, steenbreekvaren, waterdrieblad, wilde gagel, wilde kievitsbloem, wilde marjolein en drijvende waterweegbree in de omgeving van het plangebied voorkomen. Het plangebied biedt door zijn intensief beheerde karakter echter geen geschikte standplaatsfactoren voor deze, of andere, zwaarder beschermde planten. Effecten op zwaarder beschermde planten zijn uitgesloten.

Vlinders

Uit de bureaustudie blijkt dat de zwaarder beschermde keizersmantel in de omgeving van het plangebied voorkomt. Het plangebied biedt echter geen geschikte biotopen voor deze, of andere, zwaarder beschermde vlinders. Effecten op zwaarder beschermde vlinders zijn uitgesloten.

Libellen

Uit de bureaustudie zijn geen zwaarder beschermde libellen naar voren gekomen. Het plangebied biedt geen geschikte biotopen voor zwaarder beschermde, biotoop kritische, libellensoorten. Effecten op zwaarder beschermde libellen zijn uitgesloten.

6.2.2 Advies vervolgstappen

Er dient nader onderzoek uitgevoerd te worden naar het voorkomen van vleermuizen en de functie van het plangebied als vaste rust- en verblijfplaats en foerageergebied. Tevens dient rekening gehouden te worden met algemeen voorkomende broedvogels.

7 Conclusies en aanbevelingen

7.1 Conclusies

7.1.1 Beschermde natuurgebieden

Voor wat betreft het Natuurnetwerk Nederland (NNN; voorheen EHS) is er bij aantasting sprake van vervolgstappen in de vorm van compensatie. Binnen het plangebied op de locatie aan het Witven te Veldhoven is geen NNN-gebied aanwezig, waardoor er geen sprake kan zijn van ruimtebeslag. Op korte afstand zijn echter wel EHS gebieden aangegeven. De voorgenomen herontwikkeling heeft echter geen invloed op de natuurlijke waarden van deze gebieden. Er is zowel van indirecte als directe aantasting van de NNN dan ook geen sprake. Er is daarom geen noodzaak voor een compensatieplan (NNN).

Het plangebied bevindt zich niet binnen de grenzen van een Natura 2000-gebied. In de directe omgeving van het plangebied is het Natura 2000-gebied "Leenderbos, Grote Heide & De Plateaux" gelegen op een afstand van circa 50 meter. Het meest nabijgelegen stikstofgevoelige habitatype bevindt zich op een afstand van circa 2,4 kilometer van het plangebied. Op basis van de aard van de voorgenomen ruimtelijke ontwikkelingen (inclusief het beperken van de openbare toegankelijkheid van het Witven), in combinatie met de afstand tot het Natura 2000-gebied en de aangewezen stikstofgevoelige habitatypen, kunnen significant negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstellingen op voorhand worden uitgesloten.

7.1.2 Beschermde soorten

Tabel 2 en 3-soorten

In het plangebied zijn in potentie geschikte vaste rust- en verblijfplaatsen voor vleermuizen (Tabel 3 en Bijlage IV) aangetroffen. Mogelijk is de voorgenomen herontwikkeling in strijd met de Flora- en faunawet waardoor het plan niet uitvoerbaar is. Nader onderzoek is vereist om het gebruik en functie van het plangebied door vleermuizen inzichtelijk te maken.

Vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten

Binnen het plangebied zijn geen jaarrond beschermde nesten van vogels (categorie 1 tot en met 5) aangetroffen. Effecten van de voorgenomen herontwikkeling op vogels met jaarrond beschermde nesten zijn uitgesloten.

Algemene broedvogels

Voor de voorgenomen werkzaamheden waarbij groenelementen verwijderd worden, dient rekening gehouden te worden met het broedseizoen (globaal half maart tot en met 1 augustus).

Er zijn geen belemmeringen voor broedvogels vanuit de Flora- en faunawet aan de orde indien ten minste één van de volgende maatregelen genomen worden:

1. De werkzaamheden aan de groenelementen worden buiten het broedseizoen uitgevoerd (voorkeursmaatregel). Of in deze periode wordt het plangebied ongeschikt gemaakt voor broedvogels.
2. Het plangebied wordt kort voor aanvang van de werkzaamheden door een erkende ecoloog gecontroleerd op actuele broedgevallen; bij gebleken aanwezigheid van broedende vogels moeten de werkzaamheden worden uitgesteld tot na het broedseizoen.

7.1.3 Samenvatting beschermde soorten

In Tabel 1 is een overzicht weergegeven van de aanwezigheid van zwaarder beschermde soorten, de te nemen maatregelen en de noodzaak tot ontheffing.

Tabel 1: Mogelijk voorkomen van- en effecten op beschermde soorten in het plangebied en de noodzaak voor ontheffing.

Soortgroep/ soort	Ingreep verstorend	Nader onderzoek	Ontheffing noodzakelijk?	Bijzonderheden/ opmerkingen
Vleermuizen	Mogelijk	Ja	Mogelijk	Onderzoek naar de functie en het gebruik van het plangebied door vleermuizen conform het vleermuisprotocol 2013
Broedvogels algemeen	Mogelijk	Nee	Nee	Werken buiten broedseizoen of locatie ongeschikt maken voor nesten voorafgaand het broedseizoen.

7.2 Nader onderzoek

Om vast te stellen in welke mate en op welke wijze vleermuizen gebruik maken van het plangebied, dient een nader onderzoek plaats te vinden naar de functie en het gebruik van het plangebied door vleermuizen. Vleermuizen gebruiken hun leefgebied door het jaar heen op verschillende manieren. Daarom is het nodig om een vleermuisonderzoek verspreid over het seizoen uit te voeren (mei/juni - oktober) conform het meest recente vleermuisprotocol 2013.

Procedure

Wanneer geen vleermuizen worden aangetroffen, dan kunnen de werkzaamheden zonder bezwaren vanuit de Flora- en faunawet doorgang vinden.

Bij aanwezigheid van vaste rust- en verblijfplaats(en) dient een ontheffing aangevraagd te worden bij het bevoegd gezag Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO). Deze dient aangevraagd te worden aangezien door het realiseren van de werkzaamheden

essentieel foerageergebied of een vaste rust- of verblijfplaats van de vleermuissoort verstoord wordt. Immers, de vleermuissoort wordt gedwongen om het huidige foerageergebied of de huidige verblijfplaats te verlaten en een alternatief te gaan zoeken. Door deze werkzaamheden wordt het in artikel 11 van de Flora- en faunawet neergelegde verbod op het verstoren van de vaste rust- of verblijfplaats van de vleermuissoort overtreden, zodat voor die werkzaamheden een ontheffing is vereist. Het projectplan is een verplichte bijlage van de ontheffingsaanvraag.

8 Bronnen

8.1 Boeken en rapporten

- Bos, F., M. Bosveld, D. Groenendijk, C. van Swaay, I. Wynhoff, De Vlinderstichting, (2006). *De dagvlinders van Nederland, verspreiding en bescherming (Lepidoptera: Hesperioidea, Papilionoidea)*. Nederlandse Fauna Deel 7. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij, European Invertebrate Survey-Nederland. Leiden.
- Creemers, R.C.M. en Delft, J.J.C.W. van (RAVON) (redactie) (2009). *De Amfibieën en Reptielen van Nederland*. Nederlandse Fauna Deel 9. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, European Invertebrate Survey – Nederland, Leiden.
- EIS-Nederland/De Vlinderstichting/Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie (2007). *Waarnemingenverslag Dagvlinders, nachtvlinders en libellen*.
- Limpens, H., Regelink, J., en Koelman, R. (2010). *Vleermuizen en planologie*. Zoogdiervereniging, Arnhem.
- Provincie Noord-Brabant, 2014. Interactieve kaart bij de Verordening Ruimte 2014. Beschikbaar via <http://kaartbank.brabant.nl/viewer/app/natuurbeheerplan>.
- SOVON, (2002). *Atlas van de Nederlandse broedvogels*. SOVON Vogelonderzoek Nederland, KNNV Uitgeverij/Naturalis/EIS – Nederland.
- Vorstermans, S., Rossenaar, A.J., Bijleveld, J., Geensen, T., den Held, S.L.M., van Leeuwen, H., Weinreich, H., Breeuwer, A., 2013. PAS-analyse herstelstrategieën voor Leenderbos, Groote Heide & De Plateaux, concept. 6 december 2013.

8.2 Websites

- <https://globespotter.cyclomedia.com/>
- www.vlinderstichting.nl
- www.maps.google.nl
- www.ravon.nl
- www.sovon.nl
- www.zoogdieratlas.nl
- www.telmee.nl

Bijlage 1

Natuurnetwerk Nederland

Natuurbeschermingswet 1998

Natuurnetwerk Nederland (NNN)

In 2014 is er een nieuwe naamgeving voor de ecologische hoofdstructuur (EHS) benoemd: het Natuurnetwerk Nederland (NNN). Hierna volgt een algemene beschrijving van het Natuurnetwerk Nederland.

Algemeen Natuurnetwerk Nederland

De Nederlandse natuur staat steeds meer onder druk, bijvoorbeeld door huizenbouw, aanleg van wegen en industrie. Toch leeft bij veel Nederlanders de wens om natuurgebieden in de buurt te hebben. Natuur geeft rust en biedt ruimte voor recreatie.

De overheid heeft daarom extra geld uitgetrokken om de Nederlandse natuur te beschermen en verder te ontwikkelen. Door nieuwe natuur te ontwikkelen, kunnen natuurgebieden met elkaar worden verbonden. Zo kunnen planten zich over verschillende natuurgebieden verspreiden en dieren van het ene naar het andere gebied gaan. Het totaal van al deze gebieden en de verbindingen ertussen vormt het Natuurnetwerk Nederland (NNN).

In het NNN liggen de twintig Nationale Parken die Nederland kent. Ze hebben gezamenlijk een oppervlakte van 123.000 ha. Ongeveer 45% van alle hectares NNN op het land is ook Natura 2000-gebied.

De term EHS werd in 1990 geïntroduceerd in het Natuurbeleidsplan (NBP) van het toenmalige ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV). In 2014 werd deze term vervangen door NNN door staatssecretaris Dijkema van het ministerie van EZ.

Netwerk van gebieden

Het NNN is een netwerk van gebieden in Nederland waar de natuur voorrang heeft. Het netwerk helpt voorkomen dat planten en dieren in geïsoleerde gebieden uitsterven en dat natuurgebieden hun waarde verliezen. Het NNN kan worden gezien als de ruggengraat van de Nederlandse natuur.

het NNN bestaat uit:

- bestaande natuurgebieden, reservaten, natuurontwikkelingsgebieden en zogenaamde robuuste verbindingen;
- landbouwgebieden met mogelijkheden voor agrarisch natuurbeheer (beheergebieden);
- grote wateren (zoals de kustzone van de Noordzee, het IJsselmeer en de Waddenzee).

Het NNN is een plan in uitvoering en moet in 2018 klaar zijn.

Natuurbeschermingswet 1998

Hierna volgt een algemene beschrijving van de Natuurbeschermingswet.

Algemeen Natuurbeschermingswet

Nederland kreeg in 1967 voor het eerst een Natuurbeschermingswet. Deze wet maakte het mogelijk om natuurgebieden en soorten te beschermen.

Op den duur voldeed de wet niet meer aan de eisen die internationale verdragen en Europese verordeningen stellen aan natuurbescherming. Daarom is in 1998 een nieuwe Natuurbeschermingswet gemaakt die alleen gericht is op gebiedsbescherming. De bescherming van soorten is geregeld in de Flora- en faunawet.

De Natuurbeschermingswet 1998 is op 1 oktober 2005 gewijzigd. Sindsdien zijn de bepalingen vanuit de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn in de Natuurbeschermingswet verwerkt.

Beschermde gebieden

De volgende gebieden worden aangewezen en beschermd op grond van de Natuurbeschermingswet:

- Natura 2000-gebieden (Vogelrichtlijn- en Habitatrichtlijngebieden);
- beschermde natuurmonumenten;
- wetlands.

Voor activiteiten of projecten die schadelijk zijn voor de beschermde natuur, geldt een vergunningplicht.

Hierdoor is in Nederland een zorgvuldige afweging gegarandeerd bij projecten die gevolgen kunnen hebben voor natuurgebieden. Meestal verlenen de provincies de vergunningen, maar soms doet het ministerie van Economische Zaken dit.

Bestaand gebruik

Op 1 februari 2009 is de wet opnieuw gewijzigd. De wijziging heeft betrekking op het zogenoemde 'bestaand gebruik'. Hieronder vallen activiteiten in en om beschermde Natura 2000-gebieden die al plaatshadden voordat een gebied als beschermd gebied is aangewezen. De wijziging is met name van belang voor provincies (als bevoegd gezag) en voor burgers en bedrijven met bestaand gebruik. De wijzigingen zijn gericht op:

- verbetering van de werking van de wet in de praktijk;
- verbetering van de aansluiting van de wet bij de Habitatrichtlijn.

Beschermde Natuurmonumenten

Met de gewijzigde Natuurbeschermingswet 1998 is in 2005 het verschil tussen Beschermde Monumenten en Staatsnatuurmonumenten vervallen: beide zijn nu Beschermde Natuurmonumenten.

Beschermde Natuurmonumenten die overlappen met Natura 2000-gebieden worden opgeheven en niet langer beschermd als beschermd natuurmonument. De natuurwaarden, waarvoor het natuurmonument was aangewezen, worden wel in de Natura 2000-aanwijzing opgenomen.

Bijlage 2

Flora- en faunawet

Flora- en faunawet

Hierna volgt een algemene beschrijving van de Flora- en faunawet.

Algemeen Flora- en faunawet

Het doel van de Flora- en faunawet is het in stand houden van de inheemse flora en fauna. Vanuit deze wet is bij ruimtelijke ingrepen de initiatiefnemer verplicht op de hoogte te zijn van de mogelijk voorkomende beschermde natuurwaarden binnen het projectgebied. Het uitgangspunt van de wet is dat geen schade mag worden gedaan aan beschermde soorten, tenzij dit uitdrukkelijk is toegestaan (het 'nee, tenzij' – principe). Bepaalde handelingen, waaronder ruimtelijke ingrepen, waarbij beschermde soorten in het geding zijn, zijn slechts bij uitzondering en onder voorwaarden mogelijk.

Onder bepaalde voorwaarden geldt een algemene vrijstelling of een ontheffingsplicht van de verbodsbepalingen in de Flora- en faunawet. Welke voorwaarden verbonden zijn aan de vrijstelling of ontheffing hangt af van de dier- of plantensoorten die voorkomen in het onderzoeksgebied. Hiertoe worden verschillende beschermingsregimes onderscheiden:

- Soorten van tabel 1 – algemene soorten – lichtste beschermingsregime;
- Soorten van tabel 2 – overige soorten – middelste beschermingsregime;
- Soorten van tabel 3 – genoemd in bijlage IV van de Habitatrichtlijn en in bijlage 1 van de AMvB – zwaarste beschermingsregime.

Algemene vrijstelling

Voor tabel 1-soorten geldt voor ruimtelijke ontwikkelingen een vrijstelling van de verbodsbepalingen in de wet (art. 8 t/m 12) en is derhalve geen ontheffing nodig.

Vrijstelling onder gedragscode

Voor tabel 2-soorten geldt een vrijstelling van de verbodsbepalingen in de wet (art. 8 t/m 12) als wordt gewerkt volgens een goedgekeurde gedragscode. De goedgekeurde gedragscodes staan vermeld op de website van het Ministerie van EZ (www.drloket.nl). Voor de meeste activiteiten zijn er inmiddels gedragscodes goedgekeurd. De kans is groot dat de voorgenomen activiteit kan worden uitgevoerd onder één van de vele goedgekeurde gedragscodes.

Ontheffing tabel 2 en 3

Als er niet kan worden gewerkt onder een geldige gedragscode, is voor tabel 2-soorten alsnog een ontheffing nodig om toestemming te hebben voor het overtreden van de verbodsbepalingen in de wet. Ook voor tabel 3-soorten geldt een ontheffingsplicht.

Ingrepen waarbij de verbodsbepalingen worden overtreden moeten ter goedkeuring worden voorgelegd aan Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO) door middel van een ontheffingsaanvraag, vergezeld van een overzicht van mitigerende of compenserende maatregelen om effecten tegen te gaan. Wanneer mitigerende maatregelen vol-

doende worden geacht om effect voorafgaand aan de ingreep te voorkomen, krijg u bericht terug in de vorm van een 'positieve afwijzing' van uw ontheffingsaanvraag. Dit betekent dat u uw werkzaamheden mag uitvoeren, mits zij precies volgens het mitigatieplan worden uitgevoerd. Op deze manier worden overtredingen van de Flora- en faunawet voorkomen. Als de mitigerende of compenserende maatregelen (tijdelijke) effecten niet kunnen voorkomen en de gunstige staat van instandhouding niet in het geding komt, dan wordt een ontheffing verleend.

Habitatrichtlijn Bijlage IV-soorten

Sinds augustus 2009 is door een uitspraak van de Raad van State bepaald dat er volgens de Europese Habitatrichtlijn geen ontheffing meer verleend mag worden voor het vernietigen van vaste verblijfplaatsen van bijlage IV-soorten met als wettelijk belang ruimtelijke ingrepen. Een ontheffing voor ruimtelijke ingrepen is alleen mogelijk onder de volgende wettelijk belangen:

- Bescherming van flora en fauna;
- Volksgezondheid of openbare veiligheid;
- Dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard, en voor het milieu wezenlijke gunstige effecten.

Voor de meeste ruimtelijke projecten betekent dit dat een ontheffing voor Habitatrichtlijn Bijlage IV-soorten alleen kan worden aangevraagd onder dwingende redenen van groot openbaar belang. Dit belang moet worden onderbouwd om het groot openbaar belang aan te tonen. Een groot openbaar belang is een belang op regionale of nationale schaal. Vaak is de verwijzing naar een regionale structuurvisie voldoende.

Vogels

Vogels zijn niet opgenomen in tabel 1 tot en met 3. Alle vogels zijn in het broedseizoen gelijk beschermd. De bescherming van vogels is hoofdzakelijk gericht op de bescherming van de nesten. Daarbij wordt wel een onderscheid gemaakt in nesten die jaarrond zijn beschermd (Categorie 1 tot en met 4-vogelsoorten), nesten die alleen jaarrond zijn beschermd als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen (Categorie 5-vogelsoorten) en nesten die niet jaarrond zijn beschermd (overige vogelsoorten).

Sinds augustus 2009 is door een uitspraak van de Raad van State bepaald dat er volgens de Europese Vogelrichtlijn geen ontheffing meer verleend mag worden voor het vernietigen van vaste verblijfplaatsen van vogels met als wettelijk belang ruimtelijke ingrepen of dwingende redenen van groot openbaar belang. Om ruimtelijke ontwikkelingen toch uit te kunnen voeren, moeten mitigerende maatregelen worden genomen om effecten vooraf te voorkomen. Om zeker te zijn van de juiste maatregelen is het aan te bevelen om de maatregelen voor te leggen aan het Ministerie van EZ door het indienen van een ontheffingsaanvraag. Hoewel een ontheffing voor vogels in de meeste gevallen niet kan worden afgegeven, geeft de Minister in haar besluit aan of de maatregelen voldoende zijn (positieve afwijzing).

Zorgplicht

In de Flora- en faunawet is een zorgplicht opgenomen. Deze zorgplicht houdt in dat planten en dieren niet onnodig vernield/gedood of verstoord mogen worden. Dit betekent dat handelingen (of het nalaten hiervan) waarvan men weet, of redelijkerwijs kan vermoeden, dat ze nadelig zijn voor planten en/of dieren niet mogen worden uitgevoerd. Wanneer dergelijke handelingen toch uitgevoerd moeten worden, moeten maatregelen, voor zover dit in redelijkheid kan, worden genomen om de nadelige gevolgen te voorkomen of zoveel mogelijk te beperken. Er dient bijvoorbeeld zo gewerkt te worden dat dieren kunnen ontsnappen en het kan nodig zijn om soorten te verplaatsen (bijvoorbeeld planten en amfibieën). Deze algemene zorgplicht geldt voor elke soort en elk individu in Nederland.

Procedure ontheffingsaanvraag

Voor soorten van tabel 1 geldt een vrijstelling. U hoeft geen ontheffing van de Flora- en faunawet aan te vragen, maar u moet wel de zorgplicht nakomen.

Voor soorten van tabel 2 geldt dat als u kunt werken volgens een goedgekeurde gedragscode er een vrijstelling geldt. U hoeft geen ontheffing van de Flora- en faunawet aan te vragen, maar u moet uw activiteiten aantoonbaar uitvoeren zoals in de gedragscode staat. Tevens blijft de zorgplicht gelden.

Indien u niet kunt werken volgens een gedragscode, maar u kunt maatregelen nemen om de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats te garanderen (zogenoemde mitigerende maatregelen), dan hoeft u ook geen ontheffing van de Flora- en faunawet aan te vragen. Wilt u zeker weten of uw mitigerende maatregelen voldoende zijn, en er inderdaad geen ontheffing nodig is? Vraag dan een ontheffing aan om uw maatregelen goed te keuren.

Indien beschermde soorten van tabel 3 zijn aangetroffen in het plangebied, dan is mogelijk een ontheffingsaanvraag noodzakelijk. Net als voor tabel 2-soorten geldt dat als u maatregelen kunt nemen om de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats te garanderen (zogenoemde mitigerende maatregelen), u geen ontheffing van de Flora- en faunawet hoeft aan te vragen. U kunt uw mitigatieplan voorleggen bij RVO voor goedkeuring.

Voor soorten van bijlage IV van de Habitatrichtlijn (die ook onder de tabel 3-soorten van de Flora- en faunawet vallen) is het niet langer mogelijk ontheffing aan te vragen op grond van ruimtelijke ontwikkelingen. Dat zelfde geldt voor vogelsoorten. Zie bijlage 1 Flora- en faunawet voor een beschrijving van de te volgen procedure voor deze soorten.

Indien u geen mitigerende maatregelen kunt nemen, dan dient een ontheffing te worden aangevraagd bij RVO van het ministerie van Economische Zaken, Landbouw & Innovatie. Voor de ontheffingsaanvraag is het noodzakelijk te weten welke soorten aanwezig zijn,

zodat gerichte mitigerende maatregelen kunnen worden getroffen. RVO zal, indien het akkoord is met het aangeleverde stappenplan waarin de aanpak voor mitigatie beschreven wordt, een zogenoemde 'verklaring van geen bedenkingen' (vvgb) afgeven. Daarmee zegt zij in feite dat een ontheffing niet noodzakelijk is wanneer men zich bij de uitvoering houdt aan het opgestelde stappenplan.

Wanneer gesloopt of gekapt wordt zonder vervolgonderzoek te laten plaatsvinden, en er blijken beschermde soorten aanwezig te zijn, dan wordt de Flora- en faunawet overtreden. Dit is een economisch delict waar boetes aan verbonden zijn.

Onderzoek naar vleermuizen duurt ongeveer 6 maanden. Indien het onderzoek over de winterperiode heen getrokken moet worden, kan het langer duren. Onderzoek naar andere soortgroepen kan vaak sneller (met 1 of 2 bezoeken) afgerond worden. De doorlooptijd van een ontheffingsaanvraag bij RVO bedraagt doorgaans 6 weken tot 4 maanden.

Een vleermuisonderzoek is circa drie jaar geldig. Indien de werkzaamheden niet binnen drie jaar hebben plaatsgevonden, dan moet opnieuw onderzoek worden uitgevoerd.

Wabo

Vanaf 1 oktober 2010 is voor ruimtelijke ontwikkelingen de Wabo (Wet algemene bepalingen omgevingsrecht) in werking getreden. Dit houdt in dat de benodigde vergunningen en ontheffingen, dus ook die ten aanzien van de Flora- en faunawet en Natuurbeschermingswet, in de meeste gevallen via een omgevingsvergunning gaan lopen. De aanvraag voor de omgevingsvergunning wordt ingediend bij de betreffende gemeente en vervolgens door de gemeente ter beoordeling voorgelegd aan het Ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie (voormalig Ministerie van LNV). Het Ministerie van EZ geeft bij goedkeuring een vvgb (verklaring van geen bedenkingen) af. Deze vvgb vervangt de huidige ontheffing Flora- en faunawet.

De grootste veranderingen in het nieuwe systeem zijn dat:

- 1 het Ministerie van EZ geen direct contact meer met de aanvrager heeft;
- 2 de gemeente verantwoordelijk is voor toezicht en handhaving van de vvgb in de omgevingsvergunning.

Het doel van deze herstructurering is het versnellen en vergemakkelijken van de procedure.